

Kako je počelo

Josip Grgos

Rođen sam u selu Otruševcu kraj Samobora 1. veljače 1937. Pohadao sam osnovnu školu u Lugu i bavio se poljoprivredom do svoje 20. godine kada sam otišao u vojsku na dvije godine. Tamo sam po završetku tromjesečne obavezne obuke pohadao kurs za meteorološkog tehničara. Poslije odsluženja vojske vratio sam se kući. Bilo teško živjeti pa su mi roditelji predlagali da se zaposlim kako bih zaradio neki dinar, jer je trebalo plaćati porez i popraviti staru kuću. Tada je bilo teško kupiti cigle, cement i vapno. U ono vrijeme nije bilo tvornice vapna nego su ga ljudi sami pravili u pećima od kamena koji su iskopali u brdu. Vapna nisu nikad stigli napeći koliko je bilo potrebno. Kako ga nije mogao kupiti, otac mi reče: »Znaš što sine, idemo u Grdanjce, ja se poznam s tim ljudima koji peku kamen«. Tako je moj otac otišao u Grdanjce i zamolio ih da mu prodaju 500 kg vapna. Rekli su mu: »Dragec, dobil buš vapno ako dojdeš u tri ujutro i doneseš deset litri vina«.

S ocem sam išao i ja. Digli smo se u noći, nahranili volove i krenuli u 1 po ponoći. Došli smo u Grdanjce u dva i pol, još je bila noć, i to jako hladna. Volove i kola smjestili smo blizu tih peći koje su se hladile. Ljudi i žene koji su tu radili spavali su umorni uz peći. Dok su se ti ljudi odmarali prije početka posla, meni je bilo dosadno pa sam počeo obilaziti vapnenice, pomalo snimati u svojoj glavi ono što sam vidio i ovako razmišljati: »Pa zašto ne bih ja nešto takvo napravil?«. Zamislio sam si svoj teren, blizu imam kamen, i to bolji nego što je ovdje, samo trebam sazidati peć. Poslije sam još nekoliko puta išao vidjeti rad te peći i kada sam sve to dobro vidio i snimio, krenuo sam u akciju. Pošto sam radio u poduzeću, uzeo sam zajam i počeo zidati peć. Nabavio sam alat te naučio kopati i minirati. Najprije sam otkopao jedan brežuljak i iz njega vadio kamen vapnenac. Tako je počela proizvodnja. Godine 1965. dobio sam obrtnicu od naše općine.

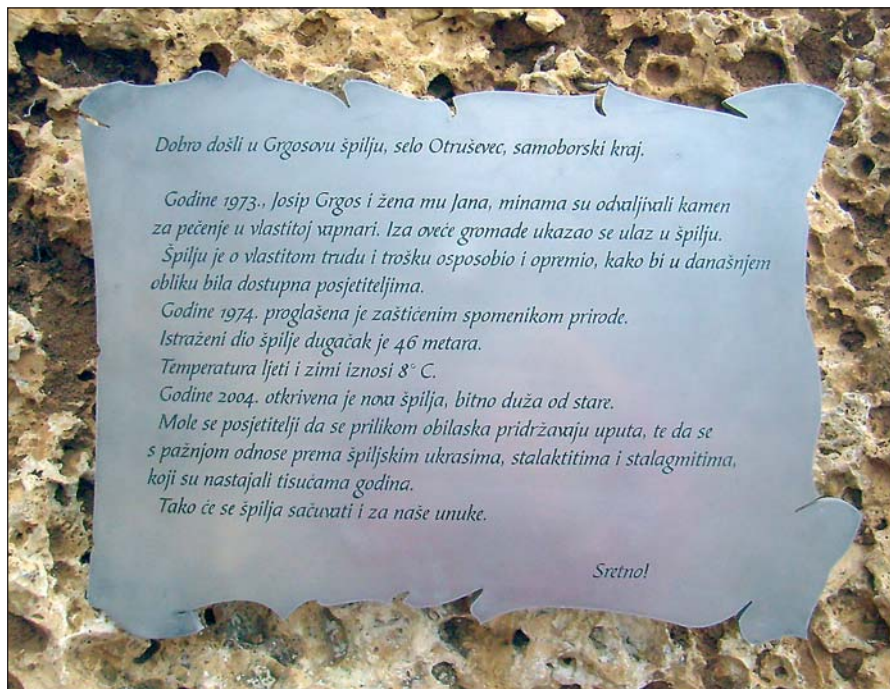

Vlado Božić

Josip Grgos - pronalazač obiju špilja u Otruševcu

Kako je bilo puno kupaca za vapno, to malo brdo brzo se iscrpilo pa sam bio prinuđen seliti se na drugo brdo blizu vapnenice. Prilikom kopanja i miniranja kamena vapnenca u brdu zvanom Rebrica, zbog pripreme za proljetnu sezonu, 27. prosinca 1973. pokazala se rupa u kamenu. Ja i moji pomagači malo smo je proširili, uzeli kabel (električnu lampu) i s ulaza osvijetlili rupu. U njoj smo vidjeli razne ukrase koje je napravila priroda. Nismo se usudili ići dalje pa smo zvali turističku agenciju u Samoboru.

Došao je bivši šef Turističke agencije Samobor. On je bio i speleolog, pogledao je ovo djelo prirode i rekao da će sada doći glavni speleolozi. Zatim su došli speleolog Srećko Božičević i direktor muzeja u Samoboru Ivica Sudnik. Oni su sve dobro pregledali i rekli da je to lijeva špiljica, ali da dalje nema ništa. Kako ja ni-

Tekst na kamenoj gromadi kod Blagovaonice pred Grgosovim špiljama

sam mirovao, špilju sam osvijetlio i očistio od blata, napravio vrata da ne mogu ući oni koji bi oštetili špiljske ukrase. I dalje nisam mirovao pa sam počeo čeprkati po špiljici, našao trag i počeo štemati utrobu prirode dok nisam otvorio još dvije prostorije od 19 metara. Sve sam to osvijetlio, očistio i omogućio posjet planinarima, lovcima i školskoj djeci.

Vapnarenjem sam se prestao baviti početkom 80-ih godina, jer su proradile tvornice vapna. Nisam više imao kupaca, pa sam odlučio baviti se ugostiteljstvom.

Zbog brojnog posjećivanja moje špilje - dolazilo je dosta domaćih ali i stranih gostiju - otvorio sam gostionicu kako bi posjetitelji mogli sjesti, malo se ohladiti ili ugrijati, popiti čašu hladnog ili toplog pića. Posjetitelji su dolazili sve više pa nije bilo dosta prostora za njihov smještaj pred špiljom. Zbog toga sam bio prisiljen još malo skratiti brdo s druge strane ove špilje.

Počeo sam brdo odvaljivati da dobijem prostor za sjedenje u ljeti i dječju igru poslije razgledavanja špilje. Prilikom otkopavanja brda 10. siječnja 2004. opet se pojavila jedna mala rupa. Pozovem članove Speleološkog društva »Samo-

bor« da pogledaju tu rupu. Oni su prošli onoliko duboko koliko je tada bilo dostupno i rekli da je to sve što su oni mogli ustanoviti. Ja sam tada uredio okolicu i napravio dvije nadstrešnice da se posjetioci mogu pod njima odmoriti.

Kako sam već napomenuo da moj duh nema mira, opet počnem čeprkati po rupama, štemati

Josip Grgos

kamene blokove i iznositi mulj, ilovaču i kamen. Dosta je bilo tog iznesenog materijala. Prilikom toga mukotrpnog rada opet su mi se ukazale nove dvorane s bogatstvom lijepih stalagmita i stalaktita. Jedan dio špilje bio je otvoren od početka 10. siječnja 2004., a drugi dio smo otvorili ja i moj zet Damir Rešetar 20. prosinca 2007. Uredili smo putove, postavili ograde, špilju osvijetlili i pustili je u obilazak 15. kolovoza 2008.

Špilja nije sva istražena, neki dijelovi još se kriju od ljudi. Ove (2008.) godine počeo sam kopati s druge strane Stare špilje da bih napravio kip svetog Bernarda, zaštitara planinara, pa se opet pokazala jedna rupa, znak špilje, ali sam tu stao, jer imam neprimjena s inspekcijom.

Otruševac, 25. prosinca 2008.

How it Began

The author, lime producer and discoverer of Grgos's caves from Otruševac near Samobor in the north-west of Croatia describes his own life story in this autobiographic article and the circumstances that had led to the discovery of unknown underground caverns as well as his own transformation from a poor farmer's child to the respective owner of the one of most attractive visiting points in this part of the country.

As a young pupil (Grgos is born in 1937) he used to help his father with agriculture and chores around the farm. They had to build buildings by themselves, and in those times some raw-materials like lime could only be found by small manufacturers kilometers away from their village.

Grgos had decided to become a lime producer on his own land - so he built a lime-stone furnace and mill and opened his own lime-stone mine. When the reserve of lime-stone became exhausted, he moved to another location and in 1973 he came across the entrance to an unknown underground cavern.

The rest of the story is history and is described in the article.